Parlamentul European
2024-2029

Comisia pentru control bugetar

2024/2083(INI)

18.12.2024

PROIECT DE RAPORT

referitor la protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene – combaterea fraudei – raport anual pe 2023
(2024/2083(INI))

Comisia pentru control bugetar

Raportor: Gilles Boyer

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

EXPUNERE DE MOTIVE.....24

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene - combaterea fraudei – raport anual pe 2023
(2024/2083(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere articolul 310 alineatul (6) și articolul 325 alineatul (5) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE),

– având în vedere raportul Comisiei din 25 iulie 2024 intitulat „Al 35-lea raport anual privind protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene și combaterea fraudei – 2023” (COM(2024)0318) (Raportul PIF 2023),

– având în vedere raportul anual pe 2023 al Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF)[1] și raportul anual pe 2023 al Comitetului de supraveghere a OLAF[2],

– având în vedere Raportul anual pe 2023 al Parchetului European (EPPO), publicat la 1 martie 2024,

– având în vedere Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2092 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2020 privind un regim general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii[3] (Regulamentul privind condiționalitatea),

– având în vedere studiul intitulat „Evaluarea conformității măsurilor adoptate de statele membre pentru a-și adapta sistemele la Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European” (Regulamentul privind EPPO) și prelungirea acestuia, ambele publicate în decembrie 2023[4],

– având în vedere Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii [5] (Directiva privind avertizorii) și raportul Comisiei din 3 iulie 2024 privind punerea în practică și aplicarea acesteia (COM(2024)0269),

– având în vedere Comunicarea Comisiei din 5 iulie 2023 referitoare la Raportul din 2023 privind statul de drept – situația statului de drept în Uniunea Europeană (COM(2023)0800) și Rezoluția Parlamentului European din 28 februarie 2024 intitulată „Raport referitor la Raportul Comisiei din 2023 privind statul de drept”[6],

[1] OLAF, „Twenty-fourth report of the European Anti-Fraud Office, 1 January to 31 December 2023 (Al 24-lea raport al Oficiului European de Luptă Antifraudă, 1 ianuarie-31 decembrie 2023), 2023.
[2] JO C, C/2024/5658, 23.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5658/oj.
[3] JO L 433 I, 22.12.2020, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
[4] JUST/2022/PR/JCOO/CRIM/0004.
[5] JO L 305, 26.11.2019, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj.
[6] JO C, C/2024/6743, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.

– având în vedere Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 septembrie 2024 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii[7] (Regulamentul financiar),

– având în vedere Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal[8] (Directiva PIF),

– având în vedere Raportul Comisiei din 16 septembrie 2022 intitulat „Al doilea raport referitor la punerea în aplicare a Directivei (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal” (COM(2022)0466),

– având în vedere raportul Comisiei privind transpunerea și aplicarea Directivei (UE) 2019/1937[9] a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii (COM(2024)0269),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 5 iulie 2023 intitulată „Raportul din 2023 privind statul de drept – Situația statului de drept în Uniunea Europeană” (COM(2023)0800),

– având în vedere studiul intitulat „Strengthening the fight against organised crime: Assessing the legislative framework” (Intensificarea luptei împotriva criminalității organizate: evaluarea cadrului legislativ), publicat în decembrie 2022[10],

– având în vedere studiul intitulat „Strengthening the fight against corruption: Assessing the legislative and policy framework” (Intensificarea luptei împotriva corupției: evaluarea cadrului legislativ și de politici), publicat în ianuarie 2023[11],

– având în vedere comunicarea comună a Comisiei și a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate din 3 mai 2023 referitoare la combaterea corupției (JOIN(2023)0012) și propunerea Comisiei din 3 mai 2023 de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea corupției, de înlocuire a Deciziei-cadru 2003/568/JAI a Consiliului și a Convenției privind lupta împotriva corupției care implică funcționari ai Comunităților Europene sau funcționari ai statelor membre ale Uniunii Europene și de modificare a Directivei (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului (COM(2023)0234),

– având în vedere raportul comun al Europol și OLAF din 6 iunie 2023 intitulat „Evaluarea amenințărilor la adresa Fondului NextGenerationEU (NGEU)”,

– având în vedere nota de închidere din 12 septembrie 2023 a Ombudsmanului European referitoare la inițiativa strategică privind transparența și responsabilitatea Mecanismului

---

[7] JO L 2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
[8] JO L 198, 28.7.2017, p. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj.
[9] JO L 305, 26.11.2019, p. 17.
[10] Comisia Europeană, Direcția Generală Migrație și Afaceri Interne, Blondes, E., Disley, E., Hulme, S. et al., Studiul „Strengthening the fight against organised crime – Assessing the legislative framework”, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2022.
[11] Comisia Europeană, Direcția Generală Migrație și Afaceri Interne, întocmit de EY și RAND Europe pentru Comisia Europeană, ianuarie 2023.

de redresare și reziliență în legătură cu cauza SI/6/2021/PVV, deschisă la 24 februarie 2022,

– având în vedere raportul Curții de Conturi Europene (CCE) intitulat „Activitățile Curții în 2023”, publicat la 9 octombrie 2024,

– având în vedere Documentul de analiză 04/2023 al Curții de Conturi Europene din 6 iulie 2023 intitulat „Digitalizarea gestionării fondurilor UE”,

– având în vedere Eurobarometrul special nr. 534 intitulat „Atitudinile cetățenilor față de corupția din UE în 2023”[12],

– având în vedere Raportul special 06/2023 al Curții de Conturi Europene din 13 martie 2023 intitulat „Conflictul de interese în cadrul cheltuielilor UE din domeniul coeziunii și al agriculturii – Cadrul necesar există, însă măsurile legate de transparență și de detectare sunt afectate de o serie de lacune”,

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/785 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a Programului Uniunii de luptă antifraudă și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 250/2014[13],

– având în vedere rezoluția sa din 18 ianuarie 2024 referitoare la protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene – combaterea fraudei – raport anual pe 2022[14],

– având în vedere articolul 55 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere raportul Comisiei pentru control bugetar (A10-0000/2024),

A. întrucât, în conformitate cu obligația prevăzută la articolul 325 alineatul (5) din TFUE, în fiecare an Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport elaborat în cooperare cu statele membre ale UE privind măsurile luate pentru punerea în aplicare a articolului menționat (cunoscute sub numele de rapoarte PIF);

B. întrucât rapoartele PIF se bazează în principal pe informațiile transmise de statele membre prin intermediul Sistemului de gestionare a neregulilor (IMS), inclusiv pe datele privind neregulile și fraudele depistate, precum și pe datele extrase din sistemul contabil al Comisiei (ABAC);

C. întrucât trebuie puse în aplicare măsuri eficace de protejare a intereselor financiare ale UE la nivelul UE, care să se sprijine pe o analiză bazată pe date a situației concrete din fiecare stat membru, în special în cazurile care presupun activități infracționale complexe;

D. întrucât numărul neregulilor depistate și raportate demonstrează rezultatele eforturilor depuse de statele membre pentru a combate activitățile ilegale din acest domeniu și nu trebuie interpretat ca un indiciu al nivelului gestiunii defectuoase sau al fraudei din statele membre;

---

[12] Sondaj realizat la cererea Direcției Generale Migrație și Afaceri Interne (DG HOME) a Comisiei și coordonat de Direcția Generală Comunicare a Comisiei.
[13] JO L 172, 17.5.2021, p. 110, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/785/oj.
[14] JO C, C/2024/5730, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5730/oj.

E. întrucât buna gestionare a resurselor publice și protejarea intereselor financiare ale UE în toate politicile UE ar trebui să fie esențiale pentru creșterea încrederii cetățenilor, asigurându-se o utilizare optimă și eficace a banilor contribuabililor;

F. întrucât protejarea bugetului UE implică mai mulți actori de la diferite niveluri, care își pot îndeplini mandatul numai în cadrul unei rețele structurate de relații și printr-o coordonare în cadrul arhitecturii antifraudă (AAF)[15];

G. întrucât diversitatea sistemelor juridice și administrative din statele membre și diferitele niveluri ale digitalizării acestora trebuie abordate în mod corespunzător pentru a se putea crea în UE sisteme administrative și de raportare mai unitare, interoperabile și comparabile, prin care să se prevină și să se combată în mod eficace frauda, corupția neregulile și alte încălcări;

H. întrucât sistemul de detectare timpurie și de excludere (EDES) și ARACHNE sunt instrumente eficace de protejare a bugetului UE împotriva riscurilor de insolvență, neglijență, fraudă sau nereguli comise de actori privați, în cazul EDES, și printr-o abordare bazată pe extragerea datelor și evaluarea riscurilor, în cazul ARACHNE;

I. întrucât rețelele infracționale care acționează în UE acceptă cu brațele deschise întreaga gamă de tehnologii ale informației de vârf, inclusiv inteligența artificială (IA), pentru a le facilita activitățile infracționale, ceea ce reprezintă o amenințare și mai complexă la adresa bugetului UE și o nouă provocare pentru autoritățile de aplicare a legii și obligă AAF să își accelereze analiza modalităților în care poate fi utilizată IA în lupta împotriva fraudei;

J. întrucât respectarea valorilor pe care se întemeiază Uniunea și a drepturilor fundamentale, precum și respectarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene sunt condiții necesare pentru accesarea fondurilor UE;

K. întrucât mecanismul de condiționalitate privind statul de drept se aplică întregului buget al UE ca o condiție prealabilă pentru accesarea fondurilor UE și permite luarea de măsuri în cazurile de încălcare a principiilor statului de drept care afectează sau riscă puternic să afecteze buna gestiune financiară a bugetului UE sau interesele financiare ale UE;

L. întrucât articolul 22 din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență[16] (Regulamentul MRR) conține dispoziții privind protecția intereselor financiare ale UE,

Observații generale privind raportarea PIF și amenințările majore

1. salută Raportul PIF pe 2023 și analizele pe care le conține privind constatările relevante și aprobă recomandările acestuia;

[15] OLAF, EPPO, Europol, Eurojust, Comisia, CCE, Autoritatea pentru Combaterea Spălării Banilor (ACSB), Banca Europeană de Investiții (BEI), precum și autoritățile și serviciile de coordonare antifraudă (AFCOS) din statele membre.
[16] JO L 57, 18.2.2021, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

2. este de acord cu opinia potrivit căreia protecția efectivă a intereselor financiare ale Uniunii necesită accelerarea digitalizării, deoarece aceasta facilitează schimbul de cunoștințe, accesibilitatea datelor și prelucrarea datelor și poate îmbunătăți guvernanța AAF în ansamblu; este convins că atât UE, cât și autoritățile naționale trebuie să intensifice utilizarea instrumentelor digitale, pentru a facilita cooperarea;

3. reiterează faptul că o guvernanță mai măsurabilă și orientată spre rezultate a activităților numeroaselor componente ale AAF este esențială pentru protejarea efectivă a intereselor financiare ale Uniunii;

4. reamintește că este esențială o cooperare eficace între autoritățile administrative și judiciare care desfășoară anchete la nivelul UE și la nivelul statelor membre; își reiterează îngrijorarea cu privire la situația încă nesatisfăcătoare, în special în ceea ce privește depistarea și raportarea cazurilor suspecte de fraudă și nereguli și monitorizarea acestora, existând diferențe semnificative între statele membre;

5. constată că numărul total al cazurilor de fraudă și nereguli raportate de autoritățile UE și naționale competente a crescut ușor în 2023 (13 563) față de 2022 (12 455); observă, de asemenea, că finanțarea totală prevăzută în legătură cu aceste cazuri în 2023 (1,90 miliarde EUR) a fost mai mare decât în 2022 (1,77 miliarde EUR), fapt ce indică un risc semnificativ de pierderi pentru bugetul UE; recunoaște că ciclul multianual de punere în aplicare a numeroase programe justifică într-o mai mare măsură comparațiile bazate pe media de cinci ani decât comparațiile de la an la an pentru identificarea situațiilor în timp real și pentru obținerea unor analize fiabile ale tendințelor; apreciază, în consecință, faptul că Raportul PIF pe 2023 se referă la rezultatele perioadei 2019-2023;

6. este preocupat de scenariul general descris în analiza multianuală din Raportul PIF pe 2023; subliniază că situația actuală justifică eforturile depuse pentru a se asigura o mobilizare mai eficace a resurselor corespunzătoare și o utilizare mai eficientă a acestora, ceea ce necesită o mai bună guvernanță și cooperare; invită comisarii pentru buget, fraudă și administrație publică, precum și pentru democrație, justiție și statul de drept să înceapă imediat o colaborare strânsă pentru a lansa inițiative care să facă acțiunile și rezultatele AAF măsurabile și mai concrete, și să le prezinte Parlamentului, în conformitate cu angajamentul exprimat în cadrul audierilor de confirmare;

7. își reiterează apelul de a se adopta o abordare holistică în rapoartele PIF, care sunt considerate, de asemenea, un instrument de guvernanță a AAF; este conștient de faptul că, astfel cum se subliniază în Raportul PIF pe 2023, protecția operațională a intereselor financiare ale Uniunii împotriva fraudei, a neregulilor și a altor activități ilicite este încredințată autorităților naționale, OLAF și EPPO și salută includerea constatărilor OLAF și EPPO în raportul PIF pe 2023; solicită o analiză mai aprofundată a interacțiunii dintre componentele AAF;

8. salută performanța OLAF în investigațiile sale, în special numărul mai mare al recomandărilor emise (309 față de 275 în 2022) și suma totală recomandată pentru recuperare financiară (1 043,8 milioane față de 426,8 milioane în 2022), având în vedere numărul constant al cazurilor deschise (190 în 2023 și 192 în 2022) și finalizate (265 în 2023 și 256 în 2022); subliniază, în special, că, în perioada 2019-2023, peste 88 % din neregulile identificate ca fiind potențial frauduloase și legate de cheltuielile plătite în cadrul gestiunii directe au fost depistate în urma anchetelor desfășurate de OLAF;

regretă că durata îndelungată a anchetelor poate avea un efect negativ prin lansarea ulterioară cu întârziere a măsurilor de remediere; își reiterează solicitarea de a primi cifre cuprinzătoare și corespunzător de detaliate cu privire la sumele recuperate efectiv de Comisie pe baza recomandărilor financiare emise de OLAF; invită, de asemenea, Comisia să includă în următoarele rapoarte PIF secțiuni ad-hoc referitoare la OLAF, pentru a asigura o analiză și o raportare mai detaliată a activităților sale și a recuperărilor financiare efectuate;

9. salută modul în care EPPO, activ din punct de vedere operațional din iunie 2021, și-a dezvoltat și și-a intensificat activitățile, fapt ce se reflectă efectiv în numărul de anchete deschise (1 371 față de 865 în 2022), în numărul total de anchete aflate în curs de desfășurare (1 927 față de 1 117 în 2022) și în numărul cazurilor de puneri sub acuzare (139 față de 87 în 2022); apreciază nivelul de detaliere al raportării EPPO, care oferă informații pertinente cu privire la multe tendințe și la situația din statele membre participante;

10. este preocupat de faptul că pierderile financiare substanțiale cauzate de fraudele din domeniul taxei pe valoarea adăugată (TVA), raportate de EPPO, au un efect negativ asupra bugetelor naționale ale statelor membre; subliniază că TVA reprezintă o resursă importantă și pentru bugetul Uniunii; consideră că este oportun să se țină seama de complexitatea dispozițiilor subiacente privind sistemul de resurse proprii ale Uniunii atunci când se cuantifică impactul financiar al activităților EPPO[17]; atrage atenția asupra numărului mare de anchete privind programele de redresare și reziliență (233) și a pierderilor financiare estimate (1,86 miliarde EUR);

11. invită Comisia să elaboreze și să pună în aplicare soluții care să permită monitorizarea recomandărilor OLAF și a urmăririlor penale ale EPPO, analiza acestora și măsurarea impactului real al acțiunilor lor asupra protecției bugetului Uniunii în ceea ce privește recuperarea atât a fondurilor gestionate necorespunzător, cât și a resurselor necolectate, cu scopul de a oferi o justificare suplimentară pentru elaborarea politicilor orientate spre rezultate;

12. afirmă că comunicarea și transparența sunt esențiale pentru combaterea fraudei și a corupției; subliniază importanța implicării societății civile, a mass-mediei și a jurnalismului de investigație pentru a îmbunătăți cunoașterea situației;

13. este preocupat de avertizarea clară a EPPO și a Europol cu privire la prezența tot mai mare a grupurilor infracționale organizate în spatele celor mai relevante cazuri de fraudă transfrontalieră; ia act că raportul anual al EPPO indică faptul că, dintre anchetele sale active desfășurate până la sfârșitul anului 2023, 209 vizau infracțiuni anchetate ce dezvăluiau prezența unor organizații infracționale axate pe PIF; înțelege că criminalitatea organizată afectează în mod substanțial resursele Uniunii; este conștient de faptul că actualele instrumente de analiză și raportare nu permit o cuantificare satisfăcătoare care să permită evaluarea eficacității sau a deficiențelor măsurilor și politicilor în vigoare; invită Comisia să inițieze rapid toate acțiunile necesare pentru a soluționa problema analizelor și raportării;

[17] Decizia (UE, Euratom) 2020/2053 a Consiliului din 14 decembrie 2020 privind sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene și de abrogare a Deciziei 2014/335/UE, Euratom (JO L 424, 15.12.2020, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj.

14. atrage atenția asupra rezultatelor sondajului Eurobarometru din 2023 privind „Atitudinea cetățenilor față de corupția din UE în 2023”, care arată că corupția reprezintă o preocupare serioasă pentru cetățenii și întreprinderile din UE; este convins că corupția la nivel înalt, inclusiv în instituțiile UE, nu numai afectează interesele financiare ale Uniunii și economia UE în ansamblu, ci subminează, de asemenea, încrederea cetățenilor în instituțiile democratice din UE și din statele membre;

15. subliniază că, în ceea ce privește cazurile de corupție, EPPO a raportat că până la sfârșitul anului 2023 au fost anchetate 131 de infracțiuni (în 2022 au fost 87 de cazuri) și că, în perioada 2019-2023, 65 de cazuri au fost raportate Comisiei prin intermediul IMS[18] de către 11 țări, iar sumele raportate drept neconforme, care sunt legate de cazurile respective, se ridică la aproximativ 50,5 milioane EUR;

16. este conștient că statele membre au strategii de combatere a corupției; solicită o evaluare și o revizuire periodică a acestor strategii;

17. recunoaște eforturile Comisiei de a preveni și de a soluționa cazurile de conflict de interese în gestionarea resurselor Uniunii; observă că, în perioada 2019-2023, prin intermediul IMS au fost raportate 419 cazuri legate de conflicte de interese (375 în perioada 2018-2022), implicând în total aproximativ 112 milioane EUR; subliniază că CCE a indicat în activitatea sa de audit[19] că principala sursă de informații privind conflictele de interese este IMS, iar cantitatea și calitatea datelor înregistrate în IMS variază de la un stat membru la altul; subliniază că, în situațiile în care statele membre consideră că un conflict de interese este o componentă minoră într-un caz de fraudă mai amplu, acestea nu raportează astfel de cazuri ca fiind legate de conflicte de interese; invită Comisia să adopte inițiativele necesare pentru a asigura o raportare coerentă și corespunzător de detaliată în IMS a situațiilor de mai sus;

Veniturile

18. observă că, în 2023, numărul total de nereguli de natură frauduloasă și nefrauduloasă legate de resursele proprii tradiționale (RPT) (5 118 față de 4 661 în 2022) a fost cu 10 % mai mare decât media pe cinci ani (2019-2023), însă suma respectivă a scăzut cu 12 %, ajungând la 478 de milioane EUR (față de 783 de milioane EUR înainte de 2022); regretă că, deși datele arată o mai bună recuperare pentru cazurile nefrauduloase (82 %), nivelul de recuperare pentru cazurile de fraudă rămâne neschimbat, și anume 25 %, acesta fiind în continuare un nivel scăzut;

19. evidențiază că, în 2023, Comisia a considerat că în doar cinci dintre noile rapoarte de anulare care i-au fost prezentate de statele membre s-a demonstrat în mod satisfăcător că resursele proprii tradiționale au fost pierdute din motive care nu pot fi imputate statelor membre în cauză și că acestea din urmă nu erau responsabile din punct de vedere financiar pentru pierderile respective; constată, în schimb, că în 81 de cazuri, în valoare

[18] Sistem electronic creat pentru raportarea neregulilor de natură frauduloasă și nefrauduloasă depistate în statele membre și utilizat de 35 de țări.

[19] Punctele 23-28 din Raportul special nr. 01/2019 intitulat „Combaterea fraudei legate de cheltuielile UE”, punctele 47-57 din Raportul special nr. 06/2019 intitulat „Combaterea fraudei legate de cheltuielile în domeniul politicii de coeziune a UE” și Raportul special nr. 06/2023 al CCE din 13 martie 2023 intitulat „Conflictul de interese în cadrul cheltuielilor UE din domeniul coeziunii și al agriculturii – Cadrul necesar există, însă măsurile legate de transparență și de detectare sunt afectate de o serie de lacune ” – punctul 80.

de aproape 69 de milioane EUR, Comisia a considerat că statele membre nu au demonstrat în mod satisfăcător că resursele proprii tradiționale au fost pierdute din motive ce nu le pot fi imputate și că, prin urmare, au fost responsabile din punct de vedere financiar pentru pierderile în cauză;

20. ia act de cadrul juridic actual referitor la cooperarea cu OLAF, EPPO și Eurofisc; invită Comisia să accelereze procesul de revizuire a cadrului juridic actual, cu scopul de a asigura un temei juridic clar pentru cooperarea directă dintre Eurofisc și EPPO; încurajează OLAF să maximizeze posibilitățile oferite de practicile de asistență administrativă reciprocă pentru a depista și a identifica fraudele vamale și fraudele conexe în materie de TVA, precum și să raporteze aceste cazuri către EPPO fără întârziere; subliniază că, în 2023, EPPO a identificat fraude în materie de TVA în aproximativ 20 % din cazurile sale active (873 de cazuri), aceste infracțiuni situându-se pe locul doi în rândul tipurilor de infracțiuni, după fraudele legate de cheltuielile ce nu sunt legate de achizițiile publice (1 586 de cazuri); este preocupat de participarea tot mai mare a grupurilor infracționale organizate la operațiunile de fraudă în domeniul TVA și de legăturile identificate între acest tip de fraudă și alte tipuri de infracțiuni foarte grave, cum ar fi spălarea banilor;

21. își reiterează apelul adresat Comisiei de a revedea pragul de 10 milioane EUR stabilit în Directiva PIF, care are un impact major asupra activităților EPPO în cazurile de fraudă în materie de TVA; este convins că diferitele interpretări ale metodologiilor de calcul al acestui prag fac ca situația să fie neclară; subliniază că pragul actual limitează efectul disuasiv și permite făptașilor să caute cea mai slabă jurisdicție pentru a eluda intervenția EPPO; consideră că revizuirea Directivei PIF ar trebui fie să vizeze eliminarea pragului, fie să îl reducă substanțial; invită Comisia să ofere între timp orientări corespunzătoare cu privire la metoda de calcul pentru cazurile tratate înainte de modificarea Directivei PIF;

22. evidențiază importanța unei cooperări eficace și eficiente între OLAF și EPPO în acest sector specific al veniturilor și susține că depistarea corespunzătoare și transmiterea datelor de către OLAF către EPPO ar putea crește nivelul de colectare a TVA și a veniturilor vamale pentru bugetul UE;

Cheltuielile

23. este preocupat de nivelul ridicat al fraudelor și neregulilor depistate, atât în 2023, cât și în 2022, în cadrul politicii agricole comune, atât în ceea ce privește dezvoltarea rurală, cât și sprijinul acordat agriculturii; observă că datele confirmă tendințele și riscurile identificate în anii precedenți; constată că neregulile de natură frauduloasă raportate în sectorul dezvoltării rurale au crescut în perioada 2019-2023, în principal din cauza numărului mai mare de nereguli depistate în perioada de programare 2014-2020; ia act de faptul că, în perioada 2019-2023, numărul neregulilor nefrauduloase în sectorul dezvoltării rurale a crescut în mod continuu, odată cu punerea în practică a programelor;

24. observă că, în cadrul politicii de coeziune, numărul și sumele financiare ale neregulilor de natură nefrauduloasă raportate pentru perioada de programare 2014-2020 sunt mult mai mici decât cele raportate în primii 10 ani de punere în aplicare a perioadei de

programare 2007-2013; subliniază că proporția fraudelor depistate[20] pentru perioada de programare 2014-2020 este similară (0,53 %) cu cea din perioada de programare 2007-2013, în timp ce proporția neregulilor depistate este mult mai scăzută (0,67 %) decât proporția înregistrată pentru perioada de programare 2007-2013 (2,5 %);

25. salută raportul analitic al OLAF intitulat „Frauda și neregulile în funcție de domeniile politicii de coeziune – compararea riscurilor”, care se referă la informațiile comunicate de statele membre pentru perioada de programare 2014-2020 până în decembrie 2023 și identifică domeniile deosebit de expuse riscului de fraudă (cum ar fi investițiile pentru mediu, schimbările climatice și tranziția către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon, cercetarea, dezvoltarea și inovarea); observă că cele mai mari sume financiare în cazurile de fraudă au fost depistate în domeniul protecției mediului și al cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării;

26. își exprimă din nou îngrijorarea cu privire la procedurile administrative îndelungate pentru tratarea cazurilor de fraudă raportate; subliniază că, în medie, în perioada 2019-2023, în cadrul politicii agricole comune, au fost necesari aproape patru ani de la începutul unei nereguli și până la apariția unei suspiciuni de activitate frauduloasă și încă aproape trei ani pentru a închide un caz după ce acesta a fost adus la cunoștința Comisiei; subliniază că, în domeniul coeziunii, în perioada 2014-2020, a fost nevoie în medie de aproximativ un an și jumătate pentru a se ajunge la suspiciunea că a fost comisă o neregulă de natură frauduloasă și de peste doi ani pentru a închide cazul după ce acesta a fost raportat Comisiei; solicită Comisiei să intensifice dialogul cu autoritățile statelor membre și să le ofere acestora recomandări în sensul reducerii duratei procedurilor administrative;

27. observă că, pentru gestiunea directă în perioada 2019-2023, OLAF a fost menționat ca sursă de depistare a neregulilor frauduloase pentru 88,4 % din elementele de recuperare, ceea ce corespunde unui procent de 92,1 % din totalul sumelor recuperate; solicită Comisiei să prezinte informații clare cu privire la datele în cauză și la măsurile întreprinse pentru a asigura o recuperare mai rapidă, inclusiv date privind nivelul general de recuperare în cazul neregulilor de natură frauduloasă și nefrauduloasă;

28. atrage atenția că recuperarea constituie măsura care protejează interesele financiare ale Uniunii, permițând punerea corectă în aplicare a politicilor UE și recuperarea cheltuielilor plătite care nu respectă cerințele de finanțare; atrage atenția asupra constatărilor din Raportul special nr. 7/2024[21] al CCE referitoare la perioada 2014-2020, pentru care cheltuielile neconforme raportate au reprezentat o sumă de 14 miliarde EUR, care urmează să fie rambursată prin recuperare; invită Comisia să propună măsuri corespunzătoare pentru a asigura o informare completă cu privire la cheltuielile neconforme și măsurile de corecție aferente aplicate;

29. înțelege că, în urma lipsei de sprijin din partea Consiliului pentru inițiativele sale din 2004 și 2014, Comisia nu este dispusă să prezinte o altă propunere legislativă privind asistența administrativă reciprocă în domeniile de cheltuieli ale UE în care nu se

[20] Rata de depistare a fraudelor (RDF) se calculează ca procentul sumelor financiare neconforme aferente neregulilor de natură frauduloasă din totalul plăților. Rata de depistare a neregulilor (RDN) se calculează ca procentul sumelor financiare neconforme aferente neregulilor de natură nefrauduloasă din totalul plăților.
[21] Raportul special nr. 7/2024 al CCE intitulat „Sistemele Comisiei de recuperare a cheltuielilor neconforme ale UE – S-ar putea recupera sume mai mari într-un timp mai scurt”.

prevede în prezent această practică; încurajează Comisia să profite de revizuirea Regulamentului privind OLAF[22], care îi conferă deja acestuia un mandat mai puternic pentru coordonarea acțiunilor statelor membre, pentru a întări dispozițiile actuale și a elimina această lacună;

NextGenerationEU (NGEU) și Mecanismul de redresare și reziliență (MRR)

30. apreciază eforturile depuse de Comisie pentru revizuirea celor 27 de planuri de redresare și reziliență (PNRR) cu scopul de a le adapta la perturbările de pe piața energiei în urma invaziei masive a Ucrainei de către Rusia; observă că integrarea REPowerEU în PNRR ar trebui să contribuie la reducerea dependenței și la realizarea de progrese în ceea ce privește tranziția verde;

31. observă că cadrul de control al Comisiei pentru MRR se bazează în primul rând pe responsabilitatea statelor membre de a proteja interesele financiare ale UE; invită Comisia să acorde o atenție susținută îndeplinirii de către statele membre a jaloanelor specifice de audit și control adăugate la planurile de redresare și reziliență care nu au fost suficient de solide și să depună în continuare eforturi pentru a elimina lacunele în materie de responsabilitate; ia act de acțiunile inițiate de Comisie în urma recomandărilor CCE privind deficiențele identificabile ale sistemelor de control și de raportare din unele state membre;

32. observă că, pentru MRR, Raportul PIF din 2023 indică numărul de cazuri de suspiciune de fraudă raportate de Comisie (15) și numărul de audituri (13, față de 16 efectuate în 2022), dar nu conține numărul îngrijorător de mare de investigații desfășurate de EPPO (233 de investigații au vizate programe de redresare și reziliență, cu o pierdere financiară estimată de 1,86 miliarde EUR); este preocupat de analizele care indică o posibilă creștere exponențială a numărului de cazuri de fraudă, corupție, dublă finanțare și conflicte de interese în următorii ani, ceea ce ar putea însemna că impactul planurilor de redresare și reziliență a fost în zadar;

33. solicită OLAF să își continue analiza riscurilor, care, în 2023, a fost pusă la dispoziția statelor membre împreună cu o versiune actualizată a „cadrului de risc al MRR”, precum și cu evenimentele de formare și seminarele destinate autorităților statelor membre; aprobă utilizarea IMS pentru raportarea neregulilor din cadrul MRR; își repetă apelul adresat Comisiei, agențiilor și organismele specializate ale UE, precum și statelor membre să coopereze în mod activ și să interacționeze pentru a asigura protecția intereselor financiare ale UE în cursul punerii în aplicare a NGEU;

34. observă că, în cadrul Orientărilor privind planurile de redresare și reziliență, Comisia a adoptat[23] anexa IV privind cadrul pentru reduceri și recuperări aferent MRR; înțelege că reducerea unei plăți este fezabilă atunci când mai sunt încă plăți care trebuie efectuate; reamintește că MRR se încheie în 2026; subliniază că recuperarea trebuie inițiată numai atunci când nu mai rămân alte tranșe; este preocupat de faptul că această procedură de recuperare, împrumutată din modelul de execuție a fondurilor de coeziune, s-a dovedit a

[22] Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului, JO L 248, 18.9.2013, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj.
[23] Comunicarea Comisiei – Orientări privind planurile de redresare și reziliență (C/2024/4618).

fi extrem de ineficace, fiind abandonată în actualul cadru financiar multianual (CFM); regretă profund că, până la sfârșitul anului 2023 în ABAC nu au existat ordine de recuperare în ceea ce privește MRR și că statele membre nu au încă obligația de a raporta prin IMS neregulile legate de MRR;

35. subliniază încă o dată că transparența joacă un rol vital în demascarea sistemelor frauduloase și în descurajarea acțiunilor frauduloase; își reiterează nemulțumirea cu privire la interpretarea aprobată de Comisie a conceptului de „destinatar final” în cadrul MRR; respinge interpretarea incompletă și înșelătoare a Comisiei[24]; observă că, chiar și potrivit orientărilor Comisiei[25], „destinatarul final” este „ultima entitate” care primește fonduri din cadrul MRR pentru o anumită măsură și că orice destinatar inițial sau intermediar al finanțării, cum ar fi ministerele sau agențiile care funcționează doar ca distribuitori ai fondurilor, nu ar trebui să fie considerat drept „ultima entitate”; invită din nou Comisia să solicite statelor membre să comunice informații privind „destinatarul final” sau „ultima entitate” și să nu accepte din partea statelor membre nicio informație privind „destinatarii de al doilea nivel” care nu respectă acordul dintre colegiuitori;

36. este preocupat de avizul CCE[26] privind riscul tot mai mare ca fondurile UE să fie cheltuite de două ori pentru aceeași măsură și să fie acordate de două ori pentru aceeași acțiune; înțelege că măsurile corespunzătoare în domenii similare, cum ar fi infrastructura de transport și cea energetică, sunt finanțate atât din bugetul UE, cât și din MRR, deoarece fondul UE de redresare în urma pandemiei finanțează acțiuni similare celor vizate de programele obișnuite ale UE; recunoaște că este permisă o complementaritate între MRR și alte instrumente ale UE, dar observă că acest lucru ar putea duce la atingerea unor jaloane care sunt finanțate integral din alte fonduri decât MRR, deoarece MRR nu este legat de rambursarea costurilor suportate efectiv, ci mai degrabă recompensează atingerea jaloanelor și a țintelor; subliniază că diferitele niveluri de guvernanță, peisajul informatic fragmentat și schimburile limitate de date sau utilizarea instrumentelor de extragere a datelor, cum ar fi ARACHNE, împiedică depistarea dublei finanțări și, prin urmare, mecanismele de control existente pot fi insuficiente pentru a reduce în mod corespunzător acest risc crescut; susține că lipsa accesului direct la lista completă a destinatarilor finali ai MRR limitează capacitatea Comisiei de a depista posibilele cazuri de dublă finanțare; consideră că atitudinea precaută adoptată de unele state membre, și anume de a evita combinarea MRR cu alte instrumente ale UE, contribuie la reducerea riscului de dublă finanțare; solicită Comisiei să își intensifice controalele în acest sens;

37. observă că statele membre pot include în planurile lor de redresare și reziliență măsuri fără costuri estimate sau cu costuri estimate zero[27]; atrage atenția, de asemenea, că aceste jaloane „fără costuri” reprezintă principalul termen de referință pentru evaluarea utilizării corecte a resurselor MRR în scopurile preconizate; înțelege că plățile pentru

[24] Răspunsurile Comisiei la raportul special al CCE din 2 septembrie 2024 intitulat „Absorbția fondurilor din Mecanismul de redresare și reziliență – Progrese afectate de întârzieri și riscuri pentru finalizarea măsurilor și, prin urmare, pentru realizarea obiectivelor mecanismului”, pagina 4.
[25] Comunicarea Comisiei – Orientări privind planurile de redresare și reziliență (C/2024/4618).
[26] Raportul special nr. 22/2024 al Curții de Conturi Europene intitulat „Dubla finanțare din bugetul UE – Din sistemele de control lipsesc elemente esențiale care să atenueze riscul crescut pe care îl implică modelul MRR de finanțare nelegată de costuri” și rapoartele sale anuale privind execuția bugetului UE pentru exercițiul financiar 2022.
[27] Documentul de lucru al serviciilor Comisiei din 22 ianuarie 2022 intitulat „Orientări adresate statelor membre privind planurile de redresare și reziliență” (SWD(2021)0012).

aceste jaloane „fără costuri” sau „cu costuri zero” sunt efectuate după realizarea jaloanelor, indiferent de costurile suportate, în conformitate cu abordarea „finanțare nelegată de costuri” din MRR; observă însă că astfel de jaloane fac imposibilă verificarea bunei gestionări a resurselor plătite din MRR, deoarece aceste resurse sunt vărsate în legătură cu un jalon pentru care nu au fost utilizate; invită Comisia să reconsidere ipoteza potrivit căreia o măsură „cu costuri zero” nu poate genera o dublă finanțare, indiferent dacă sunt utilizate sau nu alte fonduri ale UE pentru a o pune în aplicare; solicită insistent Comisiei să consolideze controalele privind măsurile „cu costuri zero” și să îndrume statele membre în legătură cu modul de abordare a conceperii din punct de vedere financiar a măsurilor în cauză pentru a preveni un astfel de risc;

38. invită din nou Comisia să mențină proceduri de audit ex post adecvate și să acorde o atenție deosebită riscului de inversare după efectuarea plăților pentru atingerea țintelor auditate anterior și evaluate ca fiind atinse la nivel satisfăcător;

39. dă curs inițiativei strategice a Ombudsmanului cu privire la transparență și răspundere privind MRR, lansată în februarie 2022 și finalizată în septembrie 2023, aprobând pe deplin rezultatele acesteia; salută dialogul în curs dintre Comisie și Ombudsman pentru a răspunde în cazul situațiilor nesatisfăcătoare detectate, în special în ceea ce privește tabloul de bord și publicarea proactivă a documentelor legate de MRR;

Digitalizare și transparență pentru intensificarea luptei împotriva fraudelor

40. salută acordul politic la care s-a ajuns în legătură cu textul propunerii de reformare a Regulamentului financiar; consideră că extinderea domeniului de aplicare al EDES pentru a include gestiunea partajată și adoptarea unui temei juridic pentru folosirea ARACHNE ca model la nivelul UE pentru un instrument de extragere a datelor și de evaluare a riscurilor vor consolida protecția intereselor financiare ale UE;

41. este de acord cu opinia potrivit căreia IMS, sistemul prin care statele membre raportează Comisiei neregulile și fraudele care afectează bugetul UE, are potențialul de a asigura o interoperabilitate mai mare cu alte instrumente instituționale ale Comisiei, cum ar fi ARACHNE și EDES, și cu instrumente digitale din statele membre; solicită să fie informat, în urma reformării Regulamentului financiar, despre evoluția interfeței EDES-IMS și despre posibila utilizare a datelor IMS în cadrul instrumentului de extragere a datelor și de evaluare a riscurilor (ARACHNE);

42. își reia apelul privind creșterea interoperabilității dintre sistemele de date și privind armonizarea raportării, monitorizării și auditului în Uniune; este conștient de caracterul transversal al interoperabilității și salută adoptarea Regulamentului privind Europa interoperabilă[28];

43. subliniază concluziile Documentului de analiză nr. 4/2023 al CCE din 6 iulie 2023 intitulat „Digitalizarea gestionării fondurilor UE”; reamintește efectele pozitive ale digitalizării asupra prevenirii și detectării fraudelor și neregulilor, precum și asupra gestionării, controlului și auditării fondurilor UE, permițând un acces mai ușor și mai

[28] JO L 903, 22.3.2024 din 13 martie 2024 de stabilire a unor măsuri pentru un nivel ridicat de interoperabilitate a sectorului public în întreaga Uniune (Regulamentul privind Europa interoperabilă), JO L 903, 22.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj.

rapid la date și verificări încrucișate de la distanță, limitând astfel costurile prin reducerea necesității controalelor și a controalelor la fața locului;

44. este de acord cu opinia potrivit căreia digitalizarea ar trebui să se afle în centrul oricărei strategii antifraudă și, în special, că ar trebui să fie integrată în strategiile naționale antifraudă pentru a permite coordonarea între componentele sale și pentru ca amenințările reprezentate de noile tehnologii să fie luate în considerare;

45. consideră că digitalizarea oferă ocazii de îmbunătățire concretă a guvernanței rețelei antifraudă și că, prin înlesnirea comunicării și a accesibilității, contribuie la îmbunătățirea raportării, permițând astfel o mai bună înțelegere a obstacolelor care persistă și un răspuns mai prompt și mai cuprinzător din partea factorilor de decizie și a colegiuitorilor;

46. salută eforturile multor componente ale AAF de a evalua și de a dezvolta în continuare opțiunile oferite de IA și de învățarea automată în ceea ce privește identificarea și detectarea neregulilor și urmărirea creșterii eficienței în ceea ce privește atât sarcinile de analiză, cât și sarcinile administrative clasice; reafirmă că evaluarea umană trebuie să rămână caracteristica esențială a fiecărui proces; adaugă că IA are potențialul de a revoluționa lupta împotriva fraudei, permițând analiza rapidă a seturilor mari de date și îmbunătățind procesul de detectare a fraudelor și de identificare a tiparelor de fraudă; reamintește că folosirea cu succes a IA se bazează pe o colaborare eficace între toate părțile interesate și pe disponibilitatea unor date de înaltă calitate, fiind sprijinită de utilizarea eficace a ARACHNE; îndeamnă Comisia să depună eforturi pentru dezvoltarea IA în Europa, astfel încât să mențină suveranitatea datelor și să asigure o protecție solidă a datelor, aliniindu-se la principiile enunțate în Regulamentul privind IA[29] și în Regulamentul general privind protecția datelor[30] (RGPD); invită toți actorii antifraudă să își consolideze cooperarea pentru a folosi cât mai eficient și responsabil IA în lupta împotriva fraudei;

Nivelul intern al AAF a UE – măsuri-cheie la nivelul UE în 2023

47. subliniază că AAF a UE este o arhitectură instituțională complexă menită să detecteze, să prevină și să combată frauda și alte forme de abateri care afectează interesele financiare ale UE, bazată pe o rețea de cooperare pe mai multe niveluri, în care primul nivel [OLAF, EPPO, Europol, Eurojust, ACSB, Comisia, CCE și Banca Europeană de Investiții (BEI)] se bazează pe cooperarea orizontală dintre instituțiile, organismele, oficiile și agențiile UE, în timp ce celelalte niveluri se bazează pe relații verticale între UE și autoritățile naționale și între autoritățile UE și organizațiile internaționale; evidențiază că AAF a evoluat de-a lungul anilor printr-o serie de decizii separate care au creat o rețea inovatoare de entități; subliniază că activitățile lor coordonate din ultimii ani au generat o experiență valoroasă care ar trebui luată în considerare în viitoarea revizuire a reglementărilor relevante; accentuează că, odată cu crearea EPPO, a fost

[29] JO L 1689, 12.7.2024 din 13 iunie 2024 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 300/2008, (UE) nr. 167/2013, (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 și (UE) 2019/2144 și a Directivelor 2014/90/UE, (UE) 2016/797 și (UE) 2020/1828 (JO L 1689, 12.7.2024), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.

[30] Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date (JO L 119, 4.5.2016, p. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.

înființată prima autoritate europeană de urmărire penală, care vine să completeze activitatea de anchetare desfășurată de OLAF, și că învățămintele desprinse din primii ani ai activității sale operaționale trebuie integrate cum se cuvine în cadrul legislativ pentru a se putea profita pe deplin de instrumentele și resursele disponibile;

48. apreciază integrarea în Raportul PIF din 2023 a principalelor rezultate administrative și judiciare obținute de OLAF și, respectiv, de EPPO, ca urmare a numeroaselor solicitări ale Parlamentului privind o raportare mai cuprinzătoare a acțiunilor întreprinse de componentele AAF; consideră totuși că ar trebui să se țină seama de diferențele în ceea ce privește natura, domeniul de aplicare și granularitatea dintre cele două rapoarte și că domeniile de cooperare ar trebui indicate clar; consideră că diferențele dintre cifrele transmise de OLAF, EPPO și Raportul PIF pe 2023 sunt justificate în circumstanțele actuale; evidențiază că organismele de raportare din statele membre pot raporta cu privire la anchetele penale numai atunci când autoritățile judiciare relevante le autorizează să facă acest lucru, ceea ce înseamnă că, deși EPPO și OLAF raportează date privind investigațiile active, adesea organismele de raportare nu sunt în măsură să introducă aceste detalii în baza de date IMS din cauza necesității de a proteja confidențialitatea și de a asigura desfășurarea corespunzătoare a anchetelor; înțelege că aceste cazuri duc la diferențe în ceea ce privește datele („delta”) care pot fi eliminate numai atunci când anchetele sunt finalizate și datele relevante sunt incluse în raportarea către Comisie, astfel încât să poată fi incluse într-un viitor raport PIF;

49. salută adoptarea de către Comisie, în mai 2023, a unui pachet de măsuri anticorupție care cuprinde o propunere de directivă privind combaterea corupției; consideră că prevenirea și urmărirea penală a corupției trebuie consolidate și invită Comisia să intensifice monitorizarea asigurării respectării măsurilor în statele membre;

50. salută crearea unei rețele de combatere a corupției, care s-a reunit pentru prima dată la 20 septembrie 2023 și consideră că cartografierea zonelor cu un risc ridicat de corupție ar putea contribui în mod eficace la dezvoltarea în continuare a strategiei anticorupție a UE;

51. constată că cel de al patrulea raport al Comisiei pe 2023 privind statul de drept, adoptat în februarie 2024, prezintă măsurile subsecvente recomandărilor din raportul din anul precedent privind statul de drept; recunoaște că, în lupta împotriva corupției, mai multe state membre și-au actualizat strategiile și/sau planurile de acțiune naționale sau au lansat o revizuire a acestora, în timp ce altele au reformat legislația penală pentru a consolida lupta împotriva corupției; observă că pentru multe state membre, principalul obstacol în calea combaterii corupției este reprezentat de resursele limitate ale serviciilor de urmărire penală; invită Comisia să încurajeze și să sprijine în continuare eforturile statelor membre de a reforma și a îmbunătăți eficacitatea procedurilor penale și de a răspunde celorlalte dificultăți identificate în raport; reamintește Comisiei că instrumentele eficace de consolidare a statului de drept, cum ar fi procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, condiționalitatea în ceea ce privește finanțarea și procedurile prevăzute la articolul 7 din TUE trebuie folosite cu eficiență;

52. evidențiază că respectarea statului de drept, inclusiv combaterea corupției, este un factor-cheie al mediului pieței unice care stimulează investițiile, creșterea economică, crearea de locuri de muncă și inovarea și protejează întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) și operatorii economici cu activitate transfrontalieră; accentuează că Comisia

răspunde de verificarea riguroasă, ca o condiție pentru plata finanțării, a îndeplinirii jaloanelor legate de statul de drept integrate în diferitele planuri de redresare și reziliență ale statelor membre; reamintește că comisarul pentru democrație, justiție și statul de drept, acționând în strânsă coordonare cu comisarul pentru buget, luptă antifraudă și administrație publică, numit recent, este principalul responsabil de aplicarea deplină a regimului general de condiționalitate; invită Comisia să nu folosească „dialogul” cu statele membre sau procedura „EU Pilot” ca mijloc deschis pentru a evita lansarea efectivă a unor proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor; salută angajamentul comisarului pentru buget, luptă antifraudă și administrație publică de a introduce garanții solide privind statul de drept în următorul CFM;

53. susține că corupția este legată intrinsec de spălarea de bani și că spălarea banilor este unul dintre cei mai importanți factori care favorizează activitățile ilegale ale grupărilor infracționale organizate, deoarece le permite să transfere produsele infracțiunii în economia legală; salută acordul provizoriu la care s-a ajuns în decembrie 2023 cu privire la sarcinile, competențele și structura noii Autorități pentru Combaterea Spălării Banilor și a Finanțării Terorismului (ACSB);

54. este de acord cu opinia potrivit căreia protecția intereselor financiare ale UE a fost consolidată prin acordul politic din 7 decembrie 2023 privind reformarea Regulamentului financiar; evidențiază că domeniul de aplicare al EDES a fost extins pentru a include gestiunea partajată și directă și a oferi noi motive de excludere; salută introducerea unui temei juridic pentru un instrument de evaluare a riscurilor și de extragere a datelor care să fie folosit de toate statele membre și în toate modurile de gestiune; regretă că ambele măsuri vor intra în vigoare abia în 2028 și numai începând cu următorul CFM, dar înțelege că acest interval de timp este necesar pentru a garanta interoperabilitatea sistemelor și a bazelor de date și a permite statelor membre să își adapteze procedurile în consecință;

55. apreciază adoptarea unui plan de acțiune actualizat[31] pentru strategia antifraudă a Comisiei (SAFC) din 2019; constată că acesta include 44 de acțiuni împărțite în șapte teme care acoperă în special digitalizarea, cooperarea, MRR, frauda vamală și sensibilizarea în materie de cultură etică și antifraudă;

56. evidențiază că Programul UE de luptă antifraudă este singurul program de cheltuieli dedicat specific combaterii fraudei care afectează interesele financiare ale UE și că acesta oferă sprijin relevant tuturor autorităților statelor membre, ca componente ale nivelului extern al AAF, pentru a consolida lupta împotriva fraudei; observă că acest program are flexibilitatea necesară pentru a se adapta la peisajul antifraudă în continuă schimbare și este aliniat la perioada de șapte ani (2021-2027) a actualului CFM; constată că până în prezent, 55 % din punerea în aplicare totală a programului a contribuit la tranziția digitală;

57. invită Comisia să valorifice succesul Programului UE de luptă antifraudă și încurajează comisarul pentru buget și luptă antifraudă să considere programul un model care trebuie extins în următorul CFM, în conformitate cu sarcina, indicată în scrisoarea de misiune, de a asigura sprijin pentru eforturile statelor membre de a proteja interesele financiare ale Uniunii;

[31] COM(2023)0405 și SWD(2023)0245.

58. salută prima cerere de asociere la program primită în 2023 din partea unei țări din afara UE, și anume Ucraina, cu care a fost negociat și adoptat în martie 2024 un acord de asociere privind participarea sa la program;

59. ia act de apelurile repetate ale EPPO de a consolida capacitatea de detectare a componentelor relevante ale AAF și reamintește că, în conformitate cu SAFC, trebuie să se pună accentul pe analiza datelor ca instrument de detectare a fraudei; încurajează Comisia să consolideze utilizarea IMS ca instrument de sprijin pentru analiza riscurilor realizată de auditori atunci când pregătesc activitățile de audit; invită OLAF să își mărească oferta de formare pentru personalul Comisiei, inclusiv pentru auditori și actorii relevanți din circuitul fluxurilor financiare;

60. este conștient că structura descentralizată a EPPO implică o interacțiune între dreptul național și dreptul UE, precum și între autoritățile naționale și EPPO; înțelege că EPPO funcționează pe baza regulamentelor UE direct aplicabile, dar că are nevoie și de adoptarea unor măsuri adecvate de punere în aplicare prin intermediul legislației naționale de transpunere a Directivei PIF și a altor acte relevante ale Uniunii; invită Comisia să se asigure că legislația națională este pe deplin în concordanță cu Regulamentul privind EPPO și cu Directiva PIF, să inițieze acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor și să propună revizuirea acestor acte juridice pentru a mări eficacitatea EPPO în exercitarea mandatului său;

61. ia act de rezultatele evaluării conformității măsurilor adoptate de statele membre pentru a-și adapta sistemele la Regulamentul privind EPPO[32], care au fost prezentate în septembrie 2023[33]; regretă că multe situații sunt încă sub nivelul optim și trebuie îmbunătățite deoarece slăbesc eficacitatea protecției intereselor financiare ale Uniunii prin intermediul anchetelor penale; se referă, în special, la repartizarea competențelor între parchetele naționale și EPPO; accentuează, de asemenea, că Regulamentul privind EPPO prevede raportarea directă și fără întârzieri nejustificate a posibilelor cazuri care țin de competența EPPO; invită Comisia să verifice și să monitorizeze respectarea deplină de către statele membre a Regulamentului privind EPPO și raportarea promptă de către acestea direct către EPPO a suspiciunilor de fraudă în domeniile care țin de competența sa;

62. este îngrijorat că în multe state membre, autoritatea națională desemnată care decide cu privire la dezacordurile dintre EPPO și autoritățile naționale legate de stabilirea competenței de a urmări penal un caz nu este o „instanță” sau un „tribunal”; invită Comisia să verifice și să monitorizeze dacă statele membre respectă pe deplin articolul 25 alineatul (6) și articolul 42 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul privind EPPO, care prevede posibilitatea unei căi de atac în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) împotriva unei decizii a unei autorități naționale privind atribuirea competențelor;

63. accentuează că actualul control exercitat de autoritățile naționale asupra resurselor și echipamentelor „necesare” pentru procurorii europeni delegați și necesitatea de a face

[32] JUST/2022/PR/JCOO/CRIM/0004 – Contractul-cadru JUST/2020/PR/03/0001 privind serviciile de analiză juridică, inclusiv evaluarea conformității măsurilor naționale de transpunere, în domeniile de politică „justiție și consumatori”.
[33] Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO) (JO L 283, 31.10.2017, p. 1).

trimitere la dispozițiile autorităților naționale legate de „mecanismele adecvate” privind securitatea socială, pensiile și acoperirea asigurărilor ar putea limita autonomia și independența acțiunilor EPPO; invită Comisia să propună soluții adecvate în viitoarea revizuire a Regulamentului privind EPPO;

64. atrage atenția că transpunerea Directivei PIF diferă de la un stat membru la altul, ceea ce, în unele cazuri, afectează exercitarea transfrontalieră a competențelor EPPO; invită Comisia să asigure punerea în aplicare corespunzătoare a Directivei PIF și să propună revizuirea acesteia, pe baza experienței acumulate;

65. subliniază că articolul 25 alineatul (3) din Regulamentul privind EPPO, care detaliază exercitarea competențelor EPPO în cazul infracțiunilor care nu țin de PIF legate în mod indisolubil de infracțiuni care țin de PIF, ridică probleme juridice și practice și necesită o raționalizare suplimentară pentru a utiliza în mod eficace cadrul juridic al EPPO; invită Comisia să propună soluții potrivite în viitoarea revizuire a Regulamentului privind EPPO;

66. reafirmă[34] că EPPO joacă un rol important în protejarea statului de drept și în combaterea corupției în Uniune și încurajează Comisia să monitorizeze îndeaproape nivelul de cooperare al statelor membre cu EPPO în rapoartele privind statul de drept; invită din nou statele membre care încă nu participă la EPPO să facă acest lucru;

67. își reia apelul privind lansarea unui schimb de opinii despre posibila clarificare a competențelor EPPO în cadrul mandatului său, astfel cum se definește în tratat, în ceea ce privește protejarea intereselor financiare ale Uniunii;

68. constată că în 2023 cooperarea dintre actorii relevanți a crescut, EPPO și Eurojust cooperând în 26 de cauze aflate în curs la sfârșitul anului 2023; observă că, tot în 2023, EPPO și Europol au cooperat eficient în diverse chestiuni operaționale și înțelege că această cooperare aproape s-a dublat în 2023, Europol oferind sprijin în 47 de cauze la cererea EPPO;

69. salută eforturile OLAF și EPPO de a-și consolida cooperarea; înțelege că cele două oficii fac schimb de informații pentru a evita investigații paralele cu privire la aceleași chestiuni și că, în 2023, OLAF a deschis 22 de investigații complementare, iar EPPO a solicitat patru investigații de sprijin; este conștient că sinergiile care rezultă din utilizarea investigațiilor complementare [fostul articol 12 litera (f) din Regulamentul privind EPPO] și a investigațiilor în sprijinul EPPO [fostul articol 12 litera (e) din Regulamentul privind EPPO] nu sunt la nivel optim; invită Comisia să inițieze un dialog cu cele două oficii și să analizeze modul în care s-ar putea ajunge la o mai bună coordonare și cooperare, prin revizuirea regulamentelor aferente, dacă este necesar;

70. este îngrijorat de lipsa unei analize și a unor informații exacte cu privire la recuperările în beneficiul bugetului Uniunii, care ar trebui să urmeze investigațiile OLAF și ale EPPO; este conștient că impactul AAF asupra securității cetățenilor și asupra asigurării respectării statului de drept în Uniune depășește simpla cuantificare a recuperărilor financiare; accentuează, cu toate acestea, că rezultatele eforturilor depuse pentru crearea AAF ar trebui să fie mai degrabă măsurabile și să fie tangibile cel puțin în ceea ce

[34] Propunere de rezoluție a Parlamentului European referitoare la Raportul Comisiei din 2023 privind statul de drept (2023/2113(INI)).

privește aspectele bugetare; evidențiază că impactul activităților puse în aplicare pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii ar trebui evaluat și avut în vedere atunci când se alocă resursele și se definesc mandatele;

71. înțelege că Comisia nu a furnizat încă date privind recuperările în beneficiul bugetului Uniunii în urma activităților EPPO raportate Comisiei, așa cum se prevede la articolul 103 alineatul (2) din Regulamentul privind EPPO; observă că înghețarea activelor este esențială pentru combaterea criminalității care afectează bugetul UE, dar că aceasta trebuie completată cu recuperări efective; evidențiază că, până în prezent, decalajul de recuperare dintre sumele puse sub sechestru și cele confiscate este semnificativ (1,5 miliarde EUR puse sub sechestru și 60 de milioane EUR confiscate în 2023) și că nu se preconizează că suma confiscată va reveni implicit la bugetul Uniunii; constată că, în conformitate cu articolul 38 din Regulamentul privind EPPO, veniturile potențiale rezultate din măsurile de punere sub sechestru și de confiscare luate de procurorii europeni delegați în statele membre ar trebui să revină la bugetul UE și ar putea fi contabilizate în bugetul UE ca venituri nealocate[35]; invită Comisia să ia măsurile necesare împreună cu autoritățile naționale competente pentru a permite ca aceste sume să intre în bugetul UE;

72. evidențiază că datele privind recuperările efective în urma recomandărilor financiare ale OLAF nu sunt publicate în raportul anual al OLAF și în niciun alt raport oficial al Comisiei; regretă că sunt puse la dispoziție numai date agregate și acestea se referă la 2 299 de recomandări financiare emise de OLAF între 2012 și 2023, privind o valoare totală de aproximativ 9 miliarde EUR; remarcă faptul că analiza cifrelor disponibile sugerează că se pot aduce îmbunătățiri considerabile; observă că există un decalaj mare între sumele care OLAF recomandă să fie recuperare, suma stabilită ca fiind recuperabilă de către serviciile Comisiei și suma recuperată efectiv în cele din urmă; este îngrijorat de ratele scăzute de recuperare a cheltuielilor necuvenite (pentru activitățile executate în cadrul gestiunii partajate și al gestiunii indirecte, rata este de 34 % și, respectiv, 11 %, iar pentru recuperarea în cadrul gestiunii directe de doar 18 %); invită Comisia să furnizeze date cu granularitate adecvată privind recuperările și să evalueze motivele care stau la baza decalajului de recuperare;

Nivelul extern al AAF a UE – măsuri-cheie la nivel național în 2023

73. înțelege că nivelul general de punere în aplicare de către statele membre a recomandărilor Comisiei emise în Raportul PIF din 2022 este considerat satisfăcător; evidențiază, cu toate acestea, că persistă diferențe semnificative între statele membre; este îngrijorat mai ales de cazurile de raportare inadecvată a neregulilor de către unele state membre prin intermediul IMS; reamintește că raportarea este obligatorie în temeiul reglementărilor actuale și încurajează OLAF să își consolideze acțiunile de supraveghere și monitorizare pentru a asigura o raportare uniformă în întreaga Uniune;

74. invită Comisia să monitorizeze caracterul cuprinzător al raportării în IMS de către țările care beneficiază de asistență pentru preaderare și salută inițiativele Direcției Generale Vecinătate și Negocieri privind Extinderea de a asigura respectarea obligațiilor țărilor candidate de a raporta periodic neregulile în IMS;

[35] Aviz referitor la bugetul general al Uniunii Europene pentru exercițiul financiar 2025 - toate secțiunile (2024/0176(BUD) – 25.7.2024.

75. încurajează statele membre să raporteze în IMS neregulile legate de MRR, în conformitate cu recomandările CCE; invită Comisia să înlesnească o astfel de utilizare a IMS de către statele membre, oferind sprijin sub formă de formare, seminarii și schimb de bune practici;

76. salută participarea Suediei și Poloniei la EPPO, anunțată în 2024; insistă ca statele membre care încă nu participă să facă acest lucru fără întârziere și invită Comisia să stimuleze participarea la EPPO prin măsuri pozitive;

77. reafirmă că cooperarea ineficace sau tardivă a statelor membre cu EPPO și OLAF sau lipsa acesteia constituie un motiv de a acționa în temeiul Regulamentului privind condiționalitatea; invită Comisia să țină seama cum se cuvine de toate informațiile furnizate de EPPO și OLAF cu privire la situațiile în care statele membre nu își respectă obligațiile;

78. susține că strategiile naționale antifraudă reprezintă cel mai eficient instrument de coordonare între diferitele autorități naționale, regionale și sectoriale și numeroasele entități locale cărora li s-au încredințat sarcinile care alcătuiesc ciclul antifraudă; constată că în 2023, 21 din cele 27 de state membre au raportat că au o strategie antifraudă; observă că din cele 21, doar 10 state membre aveau o strategie națională antifraudă completă[36] și regretă că șase state membre nu au nicio strategie antifraudă; regretă profund această situație extrem de nesatisfăcătoare;

79. susține că statele membre ar avea de câștigat de pe urma unei evaluări periodice a cadrelor lor antifraudă; invită Comisia să încurajeze statele membre să efectueze evaluări independente sau inter pares ale cadrelor lor antifraudă, pentru a îmbunătăți consecvența și a urmări standarde ridicate;

80. încurajează Comisia să propună inițiative executorii pentru a clarifica relația dintre adoptarea strategiilor naționale antifraudă de către statele membre și nivelul sprijinului financiar pe care acestea îl primesc și să aibă în vedere stabilirea unei legături între acestea;

81. reafirmă că avertizorii joacă un rol esențial în stimularea detectării, investigării și urmăririi penale a fraudelor; înțelege că până la sfârșitul anului 2023, 24 de state membre adoptaseră legislație națională pentru a transpune Directiva privind avertizorii de integritate și au declarat că transpunerea acesteia este completă; regretă însă că în martie 2023, după analiza măsurilor naționale adoptate, Comisia a fost obligată să sesizeze CJUE cu privire la șase state membre pentru netranspunerea directivei și pentru necomunicarea măsurilor de transpunere, solicitând Curții să impună sancțiuni financiare; este îngrijorat în legătură cu acțiunile în constatarea neîndeplinirii obligațiilor[37] aflate în curs împotriva altor șase state membre; invită Comisia să intensifice monitorizarea măsurilor naționale de transpunere și să informeze Parlamentul în consecință;

82. cere Comisiei să lanseze, în pregătirea revizuirii Regulamentului privind OLAF, un exercițiu de monitorizare a situației actuale a serviciilor de coordonare antifraudă

[36] Dintre aceste 10 strategii naționale antifraudă, una nu acoperă toate etapele ciclului antifraudă, una nu are o perspectivă multianuală și două trebuie actualizate.
[37] COM(2024)0269 din 3 iulie 2024.

(AFCOS) înființate în statele membre; încurajează Comisia să planifice actualizarea și redefinirea structurii, rolului, responsabilităților și mandatului acestor servicii;

83. constată că, până la sfârșitul anului 2023, divizia de investigații a Băncii Europene de Investiții (IG/IN BEI) transmisese 10 sesizări către EPPO și 17 sesizări către OLAF; este conștient că entitățile despre care IG/IN BEI a constatat că sunt implicate în practici interzise pot fi excluse, cu alte cuvinte, declarate neeligibile, pentru o perioadă determinată, de la atribuirea oricăror contracte sau de la angajarea în orice relație cu BEI; observă că în 2023, aceste proceduri de excludere au condus la excluderea a cinci operatori economici pentru o durată minimă de trei ani, în timp ce alte cinci întreprinderi au ajuns la acorduri de soluționare prin care se aplică măsuri de condiționalitate în ceea ce privește eligibilitatea;

Dimensiunea externă a protecției intereselor financiare ale UE

84. salută reacția Comisiei la solicitarea sa de a intensifica monitorizarea și controlul fondurilor din cadrul Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională - „Europa globală” pentru acordarea de asistență țărilor din afara UE, precum și prin comunicarea comună cu Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate[38]; apreciază eforturile continue ale Comisiei de a se asigura că măsurile anticorupție sunt integrate în instrumentele de acțiune externă ale UE; își reiterează recomandarea de a suspenda sprijinul bugetar și de a dezangaja fondurile către țările din afara UE, inclusiv către țările candidate, în care este clar că autoritățile nu iau măsuri reale împotriva corupției larg răspândite, fără a compromite sprijinul acordat populației civile;

85. observă că Ucraina va avea în continuare nevoie de sprijin substanțial în următorul CFM și, în perspectiva unui acord de pace sustenabil, Ucraina va avea nevoie de sprijin pentru reconstrucția de după război, inclusiv pentru serviciile și reformele administrației centrale; consideră că cei trei piloni ai Mecanismului pentru Ucraina ar putea fi remodelați în consecință și că reconstrucția ar trebui să se alinieze la cerințele de preaderare; invită Comisia să pună în aplicare măsuri adecvate, inclusiv efectuarea unor verificări mai amănunțite, pentru a se asigura că fondurile UE trimise Ucrainei și țărilor învecinate sunt monitorizate și controlate corespunzător și aduc în final beneficii celor care au cea mai mare nevoie de ele;

86. accentuează că suspendarea sprijinului bugetar în țările din afara UE, inclusiv în țările candidate, este o măsură adecvată în cazul în care nu se iau măsuri reale împotriva corupției larg răspândite; se așteaptă să se acorde prioritate luptei împotriva corupției în cadrul negocierilor de preaderare și să se consolideze capacitățile prin instituirea de organisme anticorupție specializate; cere Comisiei să asigure, inclusiv în cazurile în care finanțarea este suspendată, asistență pentru populația civilă, atunci când este posibil, prin canale alternative;

°

° °

[38] JOIN(2023)0012 din 3 mai 2023.

87. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.

EXPUNERE DE MOTIVE

În temeiul Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene [articolul 325 alineatul (5)], Comisia trebuie să elaboreze un raport anual privind protejarea intereselor financiare ale UE (Raportul PIF), în care să detalieze măsurile luate la nivel european și național pentru combaterea fraudei care afectează bugetul UE. Prezentul raport, bazat pe datele furnizate de statele membre, evidențiază domeniile expuse cel mai mult riscurilor, permițând acțiuni specifice pentru a proteja interesele financiare ale Uniunii într-un mod mai eficace. Raportul PIF servește drept instrument esențial pentru transparență, răspundere și orientarea politicilor.

Protejarea intereselor financiare ale UE se confruntă cu provocări semnificative într-un peisaj din ce în ce mai complex și în continuă evoluție. Evoluțiile rapide din domeniul tehnologiei, al sistemelor financiare și al rețelelor infracționale mondiale impun ca UE să se adapteze rapid la pericolele emergente. Fragmentarea legislativă și instituțiile naționale antifraudă care nu dispun de resurse suficiente îngreunează lupta împotriva fraudei, iar cadrele naționale consolidate sunt esențiale pentru punerea în aplicare eficace a măsurilor antifraudă ale UE. Complexitatea investigațiilor transnaționale, în special în ceea ce privește urmărirea fluxurilor financiare, evidențiază importanța unei cooperări strânse între Comisie, EPPO, Europol, OLAF și autoritățile naționale. În cele din urmă, creșterea criminalității informatice și utilizarea IA de către infractori prezintă riscuri fără precedent pentru bugetul UE. Din toate aceste motive, arhitectura antifraudă trebuie să țină pasul cu aceste evoluții prin dezvoltarea unor instrumente și strategii de ultimă generație.

Rapoartele INI evidențiază că este urgent necesar să se consolideze și să se modernizeze arhitectura antifraudă a UE, având în vedere noile dificultăți și posibilități.

Se acordă o atenție deosebită guvernanței AAF, care trebuie să fie solidă și adaptabilă, asigurând o coordonare eficace între componentele sale, în special în urma creării Parchetului European (EPPO) și a experienței sale operaționale de până acum. Adaptarea AAF pentru a integra mai ușor rolul EPPO este esențială pentru a îmbunătăți investigațiile transfrontaliere și pentru a asigura coerența în ceea ce privește protejarea intereselor financiare ale UE.

La fel de importantă este adaptarea măsurilor antifraudă la noile tehnologii. Pe măsură ce infractorii folosesc din ce în ce mai mult instrumente informatice avansate și inteligența artificială (IA) pentru a deturna fondurile UE, arhitectura antifraudă trebuie să investească în propria sa capacitate tehnologică. Acest lucru include digitalizarea proceselor, interoperabilitatea bazelor de date și integrarea IA pentru detectarea și prevenirea fraudelor.

În plus, impactul financiar al acțiunilor antifraudă trebuie să fie maximizat printr-o mai mare recuperare a plăților necuvenite și a fondurilor confiscate.

Răspunsul la aceste provocări va necesita o cooperare consolidată, sisteme armonizate și un angajament ferm față de transparență și integritate atât la nivelul UE, cât și la nivel național. Prin combaterea directă a criminalității organizate, a corupției și a conflictelor de interese, UE se poate asigura că interesele sale financiare sunt protejate în beneficiul tuturor cetățenilor europeni.